

Oude Geschiedenis? Geven onze eigene herinneringen ze ons niet? Zie, als we die maar raadplegen, rijzen er beelden op, die ons doen sidderen en weenen. Deze en die waren onze makkers. We hebben saâm gespeeld, saâm het brood voor ziel en geest ontvangen. Ze waren niet slechter dan wij, wij waren niet beter dan zij. Misschien waren ze ons vóór op den weg der gerechtigheid, toen eensklaps een verschrikkelijke tijding ons heeft verplet. Deze of die is gevallen; dat meisje, die jongeling heeft zich met schande bedekt. Bij die vreeselijke tijding voelden we ons hart bezwijken, den grond trillen, den afgrond opengaan. En bij ons het beginsel van eenzelfde val ontdekkend, riepen we uit: O mijn God, en ik!

O, dat we uit zulke jammeren leeren, dat ze ons toonen hoe, wie den duivel plaats geeft, zich zet op een helling, waar niemand weet welke zijn laatste schrede nederwaarts zal zijn.

Jaren lang, soms ongemerkt, in stilte gaat bij een brug de verzakking voort, die ten slotte leidt tot de ineensstorting, waarvoor een enkel oogenblik voldoende is. Zoo kan een lange reeks van geringe zedelijke schokken en onmerkbaar aftrekkingen onvoorziens eindigen in een vreeselijke ramp, wier terugslag het gansche leven en misschien zelfs de eeuwigheid vervult.

Gij die zegt: „dit boek, dat vermaak, die gewoonte, die omgang doet mij volstrekt geen kwaad,” zijt ge wel zeker van wat gij beweert? „Het kwaad,” zegt Bossuet ergens, „komt niet altijd bij stroomen. Het dringt vaak bij droppels door, maar toch zal men er ten laatste door overstelpt worden.”

En moge ook dat alles van het standpunt der wereldsche onberispelijkheid geen schade doen, weet ge zeker, dat ge